

**ІНТЕРПРЕТАЦІЯ
ЛЕКСИЧНИХ ЗАСОБІВ
В ІДІОСТИЛІ РОМАНА ІВАНИЧУКА**

Статтю присвячено актуальній проблемі сучасної лінгвостилістики – дослідженню ідіостилю українського письменника Романа Іваничука. У запропонованій роботі розглянуто лексичні одиниці, зокрема синоніми, антоніми, історизми, неологізми, діалектизми, чужомовні слова, сукупність яких відтворює ідіолект прозаїка, відбиває його індивідуально-авторську мовну картину світу, вирізняє митця як оригінальну мовну особистість з-поміж інших. Здійснено семантико-стилістичний аналіз цих засобів, обґрунтовано доцільність їхнього введення в тканину художнього твору, показано ефективні прийоми використання та продуктивність уживання в аналізованих текстах.

Ключові слова: лексичний засіб, семантико-стилістичний аналіз, ідіостиль письменника, індивідуально-мовна картина світу, мовна особистість, художній твір.

Статья посвящена актуальной проблеме современной лингвостилистики – исследованию идиостиля украинского писателя Романа Иваничука. В предлагаемой работе рассмотрены лексические единицы, в том числе синонимы, антонимы, историзмы, неологизмы, диалектизмы, иноязычные слова, совокупность которых воспроизводит идиолект писателя, отражает его индивидуально-авторскую языковую картину мира, отличает художника как оригинальную языковую личность среди других. Осуществлен семантико-стилистический анализ этих средств, обоснована целесообразность их введения в ткань художественного произведения, показано эффективные приемы использования и продуктивность употребления в анализируемых текстах.

Ключевые слова: лексическое средство, семантико-стилистический анализ, идиостиль писателя, индивидуально-языковая картина мира, языковая личность, художественное произведение.

The article deals with an actual problem of modern linguistic stylistics – the study of the idiostyle of a Ukrainian writer Roman Ivanychuk.

The aim of the article is to study the semantic and stylistic features of lexical resources in the historical novels of the prose writer, the complex of which reproduces the idiolect of the writer, reflects individual author's view of the world, distinguishes the artist among others as on original language personality.

This aim set is to solve the following tasks: to distinguish synonyms, antonyms, historisms, neologisms, dialectal, foreign-language words in the historical writings of the writer; to implement the semantic-stylistic analysis of these units; to substantiate the appropriateness of their introduction into the canvas of a work of fiction; to find out the techniques of use and productivity of use in the analysed texts.

On the basis of the linguistic-stylistic analysis of factual material, it has been confirmed that the stylistic use of lexical units in Roman Ivanychuk's historical works of fiction is a means for reproducing the cultural and household colouring of the depicted period, representing the life of characters, creating their language characteristics. The lexical means truly, deeply and figuratively reveal the topics, problems of historical works of fiction, characterizing specific historical persons. It is they that play an important stylistic role in the text, perform artistic and figurative functions in it, and are necessary expressive means of transferring the author's views. Their expedient and quite productive use characterizes the creative manner of the writer, highlights the specifics of his artistic thinking, individual uniqueness in the given individual-language picture of the world, distinguishes the linguistic personality of the author from among other work of fiction masters. The study of the lexical means of Roman Ivanychuk's idiosyle makes it possible to assess his contribution to the system of artistic means of the national language, to identify the general patterns and leading trends in the development of modern literary language.

The prospect of further research is seen in the study of the idiosyle of Roman Ivanychuk with a complete description of other lexical means of his language-stylistic system, the analysis of tropheism as an aesthetic component of works of fiction.

Key words: lexical means, semantic-stylistic analysis, idiosyle of the writer, individual language picture of the world, language personality, work of fiction.

У низці актуальних питань сучасної лінгвостилістики важливе місце посідає всебічне вивчення проблеми індивідуальних стилів визначних майстрів художнього слова. Цю проблему відбито в художніх текстах, які є складними за своєю структурою з огляду на їхній синкретизм, адже в жодних інших текстах взаємодія з усіма ресурсами й усіма засобами мови не досягає такої глибини й не втілюється в таких різноманітних формах, як у тексті художньому.

Лінгвістичний опис індивідуальних стилів письменників спостерігаємо в наукових працях С. Бибик [2], Н. Дужик [7], С. Єрмоленко [8], Н. Сологуб [12] та багатьох інших дослідників. Стрімкий розвиток сучасної лінгвістичної науки потребує нового й подальшого вивчення художніх текстів авторів, з-поміж яких на особливу увагу заслуговує індивідуальний стиль талановитого й оригінального прозаїка Романа Іваничука.

Творчий доробок письменника вивчали літературознавці (С. Андрусів [1], Н. Бічужа [3], І. Денисюк [6], М. Слабошпицький [11] та ін.), однак ідіостиль цього автора не був об'єктом спеціального наукового розгляду в лінгвостилістиці. Мовознавці (В. Буда [4], С. Єрмоленко [9], Л. Пустовіт [10], О. Хом'як [13] та ін.) лише принагідно залучали матеріал з його творів, коли досліджували лінгвостилістику романів доби козацтва, українську прозу 60–90-х рр. ХХ ст., описували хронологічно марковану лексику, розглядали фольклоризми в мовній тканині історичного роману.

У нашій статті маємо за мету дослідити семантико-стилістичні особливості лексичних одиниць в індивідуальному стилі Романа Іваничука, обґрунтувати доцільність уведення таких засобів у тканину художнього твору, показати ефективні способи їхнього використання й продуктивність уживання в аналізованих текстах.

Поставлена мета передбачає виконання таких завдань: 1) виокремити синоніми, антоніми, історизми, неологізми, чужомовні, діалектні слова в історичних творах Романа Іваничука; 2) проаналізувати семантико-стилістичний потенціал цих одиниць; 3) з'ясувати прийоми використання таких засобів у художніх творах на історичну тематику.

Індивідуальний стиль Романа Іваничука, який вироблено поступово в процесі його творчої діяльності, надзвичайно багатий та різноманітний. Його вивчення пов'язане з лінгвістикою тексту і з використанням лексичних засобів, які найповніше й найяскравіше виявляють специфіку художнього мовлення автора, відбивають його мовно-художню картину світу. Таке вивчення дає змогу оцінити процес постійного стилістичного збагачення художніх засобів національної мови, що є наслідком оригінальних художніх прийомів, ефективних стилістичних способів впливу на читача, які використовує митець. Твори з таким стилістичним різноманіттям реалізують письменницький задум, дають вичерпний виклад думки, викінчену характеристику персонажів і свідчать про високу майстерність талановитого автора. Тут «перехрещуються

найрізноманітніші лексичні, діалектні та стильові течії – чиста літературна мова автора, галицька та гуцульська говірки його героїв, запозичення з мов тих народів, яких торкається сюжетна лінія творів» [5, с. 30]. Це говорить про те, що прозаїк у своїх творах майстерно стилізує мовні ознаки, використовує оригінальні прийоми організації мови, які характерні для змалювання подій у художньому творі на історичну тематику.

Аналізуючи фактичний матеріал, зауважуємо, що Роман Іваничук нерідко послуговується синонімами. Письменник уміло використовує стилістичні можливості цих лексичних одиниць і вживає їх у контексті цілеспрямовано, відповідно до зображуваних подій. Вони вказують на відповідний акт мовлення або дають йому оцінку, наприклад: *сказати – мовити – залебедити – прошепотіти – прошелестіти – проквилити – прохрипіти*. Маючи чітку стильову маркованість, їхнє функційне навантаження звужується за низхідною, наприклад: *Вона підвела на Калнишевського повні непевності й тривоги очі і сказала тихо: – Уляна я... З Лубен. – Куди ж ти йдеш, небого? Дівчина тихо мовила: – Щасливої дороги вам, батьку... (3, с. 48); Й підламалися в Йосипа ноги, він присів на порозі й залебедів: «То я знайшов... у лісі» (7, с. 21); «Яка нахабність», – прошепотів історик (7, с. 56); А від тих слів рівно задихала Наталка, й губи її прошелестіли: «Повтори, повтори, скажи, що ти знаєш правду» (7, с. 29); «І я зостануся сама на цвинтаріщі, як же мені одній дожити», – проквиліла Ганна (4, с. 382); І вже через кляп, що його караульний запихав у рот неблагоречивому, прохрипів: «Глухі чують, убогі благо вістують» (3, с. 68). Використання цього синонімічного ряду спрямоване на те, щоб показати різні способи фіксації мовлення персонажів, а також підкреслити ставлення автора до них самих.*

Цікаві синоніми автор добирає з дієсловами руху в синонімічному гнізді *йти – потупотіти – покарабкатися – придибати – поплестися – податися – човпати – котитися – шурувати* в таких контекстах: *Іван подався за нею на Завоєли, йшов слідом (1, с. 209); Йосафат потупотів на злам голови крутою стежкою в яр (7, с. 7); ...і наполоханий Йосафат,*

залишивши Наталку, **покарабкався** стежкою вгору (7, с. 7); ...може, отець послухається вчителя і **придибає** – то не так далеко (7, с. 54); ...вони перевальцем **поплелися** дорогою і, не звертаючи на Волове, **подалися** поїд лісом на Дебеславці (7, с. 26); Лейтенант мовчки **човпав** слідом за нею, жінка звернула на лісову просіку, щоб не **йти** Зрубом попри хати (1, с. 229); Ану **шуруй** до хати, там ми вже подивимося, що ти за парубок! (1, с. 206). Емоційне вираження оцінки цих слів передано за шкалою позитивне – нейтральне – негативне.

У багатьох романах письменника засвідчено контекстуальні синоніми, які автор часто наводить поряд для підсилення висловлюваної думки: *Дружно кинулися гречкосії на Єніфанія, били його, товкли, місили ногами* (6, с. 62); *Хтось іде за ним і хоче його штовхнути, вдарити, трутити* (4, с. 426); *Ніхто не міг би сказати, крім Федора, який добре відав, що Оленине життя тримається на одній лише миті радості, коли вона минає пасіку, розворушуючи у Федорові старий спогад, бо якби в його пам'яті та згадка раптом зчахла, зблякла, здиміла, тоді й Олені не було б до чого прив'язати своє життя* (7, с. 36). Тут, як бачимо, в одному реченні можуть виступати навіть кілька відповідників лексичної належності: *били – товкли – місили, штовхнути – вдарити – трутити, зчахла – зблякла – здиміла*. Подекуди письменник зближує далекі за своєю семантикою слова, підсилює їх засобами контрасту. Це трапляється особливо в тому разі, коли вони вжиті в експресивному значенні і вказують на ставлення автора до свого народу: *Мабуть, нас судять за те, що ми українці. За історію нашу судять... Ми любимо пишатися: українець – герой, мученик, лицар, філософ* (6, с. 126). На противагу цій позитивній оцінці українського народу в прозі письменника вустами його ж персонажів – ворогів народу, висловлено негативне ставлення до наших нащадків: *Ач який! Йому самотійної України захотілося. А дідька лисого! Сепаратист! – закричали усі... Мазепинець! – пронеслося зловістям по майдану... Бийте, братця, зайду, мазепинця, самотійника...* (6, с. 62). Негативну оцінку прозаїк може давати й українцям їхніми ж вустами: *Ми можемо й самотичуватись:*

українець – лінюх, зрадник, донощик (6, с. 126). Здатність Романа Іваничука використовувати ампліфікаційне групування контекстуальних синонімів вносить у мову його творів експресивне забарвлення й додатковий семантичний відтінок.

Поряд із синонімами романіст-історик активно залучає до аналізованих творів антоніми. Ці слова об'єднані в антонімічні відношення і в романах використані з різним ступенем експресії та оцінки. Особливо часто автор уживає різнокореневі антоніми, які підкреслюють суперечливу основу філософських і моральних категорій об'єктивної дійсності: *А хіба він, професор, володіє мірою, яка дозволить з математичною точністю визначити вартість добрих і злих діл* (9, с. 223); *Справді вміщаються в одній людині і співіснують скверна і благородство* (9, с. 247); *Я думаю тепер про те, що без протиставлення тепла і холоду, погідності і зажуреності, любові і ненависті пропала б привабливість світу* (5, с. 151); *Біль пригас: шість домовин з убієнними мужами відпливали за небокрай і канули у вічність, а життя таке байдуже до смерті* (1, с. 153); *Чей не було б людей на землі, якби не їхня жадаба пізнання добра і зла* (1, с. 210).

У творах талановитого прозаїка відзначаємо чимало слів, що в прямому значенні не мають жодних антонімічних відповідників, але в переносному вони вступають в антонімічні відношення з іншими словами. Прикметник *добрий*, наприклад, за своєю семантикою ніяк не протиставлено слову *плюгавий*, але в переносному його вживанні таке протиставлення цілком можливе. Роман Іваничук уживає такі антонімічні лексеми для створення контрастних характеристик персонажів: *Дочка понесе ту віру й дітям своїм передасть, а ті – сотням і тисячам своїх, і добрі вони будуть, а плюгавих у зародку вб'ють* (3, с. 254).

Компоненти лексичних опозицій також репрезентують діалектичну сутність моральних чеснот у таких контекстах: *...вічні категорії доброчесності й нищості, геніальності й бездарності* (10, с. 667); *...ось порізниться через неї сільський світ на світле й темне, красиве й потворне, чисте й брудне* (7, с. 56). Використання контрастних лексем дає змогу передати

суперечності соціального стану, віросповідання й моральної поведінки персонажів: *Та ось несподівано повернулися в село брати – зрівняні в бідності, проте навіть в бідності непримиренні: тієї фосо, що давно розділила їх на багача і харпака, на газду і люмпака, на богобоязливця і безбожника, на тверезника і пияка* (4, с. 284). Зазначені контекстуальні антоніми є досить продуктивними в історичних романах письменника й розширюють систему виражальних засобів досліджуваних текстів. Їхня стилістична роль у творах полягає в тому, що вони забезпечують контрастну характеристику найрізноманітніших образів і понять, допомагають авторові досягнути певного смислового й естетичного ефекту, посилюють експресивність висловів.

З антонімами в мові творів Романа Іваничука пов'язані оксиморони, які поєднують полярні поняття, викликані певним природним явищем: *Дзвінка тиша окутала помолоділий від набухлих бруньок ліс* (7, с. 42); *На Солтисовій горі варилися в зимовому окропі залеглі вояки* (1, с. 219); *Мольфар Іван, який ще в молодості переселився з глибоких гір на Пиконів, привів з собою в тихі язвинські нетрі всіляких добрих духів* (7, с. 40); зображуваною подією: *Залишу живих мерців, покірне стадо залишу на цій свавільній землі* (6, с. 19); *І сказала донька до батька: «Війна, татку, танок смерті, віхола»* (7, с. 17); душевним станом героя: *Ти лейтенант Шпола чи в тебе інше прізвище, говори ж! – німо кричала Марія* (1, с. 233–234); ... *й почула Марія німу розмову між чоловіками, які сиділи мовчки за столом* (1, с. 211); *І я викую зброю й піду на жертву заради святого покликання й солодкого прокляття* (7, с. 150). «Непоєднуваність» таких складників оксиморона дають змогу Р. Іваничукові показати й повніше передати всю складність і суперечність зображуваних образів, явищ та подій.

Для ідіолекту письменника характерні чужомовні слова, що описують життя різних народів. В аналізованих контекстах ці слова стосуються побуту й культури турків, татар, грузинів, тобто тих народів, яких торкаються сюжетні лінії творів: *Коли минув рамазан і мусульмани різали баранів на байрам, татарин*

привів на святковий обід жінку у білому **фередже** – злооку туркеню (10, с. 390); Біля **султана** стояли великий **візир** – сивобородий Азем-паша, **ага яничарів** – понурий Нур Алі, **шейхуль-іслам** Регель – глава духовенства (10, с. 404); Усі для Захарія були рівні – князь, граф, письменник, професор, купець, **арістав**, **азнаурі**, – у довгій черзі до карбувальника всяке стояло, бо світ великий, а Тифліс один (10, с. 309). Пишучи історичні романи про життя інших народів, автор з великою скрупульозністю вивчав їхню культуру та побут. Недарма один із грузинських критиків сказав, що, прочитавши роман «Четвертий вимір», думав, що його написав грузинський письменник.

Вивчаючи художні тексти Романа Іваничука, зауважуємо, що невід’ємними компонентами його мовотворчості є, безперечно, історизми, за допомогою яких романіст дуже ретельно стилізує зображувану добу. Описуючи події минулого, змальовуючи образи історичних осіб, письменник використовує цей пласт пасивної лексики здебільшого в нейтральному плані. Ці застарілі, але вкрай потрібні мовні засоби відіграють важливу стилістичну роль: без них неможливо дати правдиву соціальну характеристику суспільства, відтворити культурно-побутовий колорит зображуваної епохи, намалювати портрет історичного персонажа: *Перед ним ось сидять курінні отамани, і полковники паланок, і обозний, і осавул, і булавничий; Козацтво у червоних кунтушах, різнокольорових шовкових жупанах, озброєне шаблями, пістолями, ятаганами, йшло під дзвони на заутреню* (3, с. 29–30). Варто підкреслити, що за значної частоти вживання застарілих слів історичні твори письменника не є перенасичені ними. Усі вони вжиті доцільно і не потребують особливих тлумачень. З огляду на це, виконуючи стилістичну функцію, застарілі слова аж ніяк не заважають прочитанню творів.

Неологізми як лексеми семантично протиставлювані історизмам у творах прозаїка переважно є авторськими. Удалося зауважити, що під час творення художніх неологізмів автор використовує такі способи: 1) приєднання суфіксів до різних

коренів, напр.: *мільйоннилосьь, тисячилося* (6, с. 198); 2) приєднання префіксів до різних основ: *закайданити* (10, с. 57), *незвістя* (1, с. 204); 3) осново- і словоскладання: *голкопад* (7, с. 85), *христовоскресний* (7, с. 11); 4) усічення основ: *вберя* (1, с. 204), *пустош* (8, с. 141). З наведених прикладів видно, що неологізми Р. Іваничука не штучно видумані, в їхній основі лежать загальнономовні елементи, і тому можна легко зрозуміти та пояснити кожен з них. Варто відзначити, що їх нерідко базовано на основі діалектних коренів. Можна припустити, що ці слова автор міг винести з діалектів, але в діалектних словниках їх не виявлено. Іваничукові неологізми є цікавими й оригінальними, вони пожвавлюють текст, виконують у ньому важливі художньо-зображальні функції і є значущим виражальним засобом фіксації думок автора.

Роман Іваничук як патріот свого краю докладно відтворює гуцульський колорит, описує звичаї, традиції, спосіб життя гуцулів. Саме для цього автор використовує діалектні слова, які засвідчуємо в аналізованих текстах: *Пилип вийшов на поріг й знову почув гуркіт на Греготі – десть там таки йде **плова**, й змокне Юрко до нитки, та най би вернувся **сарака*** (4, с. 421); ***Мольфар** умів відвертати градові тучі, а мадярську орду зупинити не міг* (7, с. 5); *Майстер, побачивши на найвищій **кичері** за Черемошем крихітну **кастелу**, пішов до неї* (2, с. 5). Лексичні діалектизми прозаїк уживає зі спеціальною стилістичною настановою для яскравішого змалювання життя персонажів твору, для відтворення місцевого колориту.

Монологічне мовлення персонажа – колоритної постаті пані Бурмістрової – представлено галицькою говіркою, у якій наявні емоційно-забарвлені, просторічні та діалектні слова: *Кого я бачу, кого я бачу! Пане **Миронцю**, ви таки прийшли, ніде не пропали, і пан **Йосафат** живий-здоровий?.. А я вже думала, бо **таке діється** на світі, **таке діється**... о, я вам розповім, я вам **таке** розповім... **йой**, а що **мала-м казати**... та нема про що говорити, люди ніби **здичіли** – свої, а гірші від ворогів **найтяжчих**... ви лишень подумайте: ота крива **Макольондра** з-над Чорного потоку по всьому місту **трубить**, нібито мій*

*покійний пан Бурмістр був на півголови нижчий за мене... я їй **очі повибираю**, але **най спершу** подивиться на **знимку**, бігмебоже, на цілий **цаль** був вищий мій чоловік, хіба не пам'ятаєте, яким **штрамаком** виглядав пан Бурмістр?* (7, с. 50). Для такого мовлення характерні неточності, обмовки, часті повтори, мимовільний перехід від однієї теми до іншої. Його особлива експресивність становить важливу деталь мовної характеристики героїні, посилює враження правдивості її розповіді, надає мовленню фамільярного та дещо іронічного відтінку.

Отже, лексико-стилістичний аналіз фактичного матеріалу дає підстави стверджувати, що використання лексичних одиниць в ідіостилі Романа Іваничука є засобом відтворення конкретних історичних подій, змалювання життя народів, яких торкаються сюжетні лінії творів, їхнього культурно-побутового та місцевого колориту, творення мовленнєвих характеристик персонажів. Лексичні засоби правдиво, глибоко й образно передають тематику, проблематику, ідейне спрямування історичних творів, вичерпно характеризують систему образів. Саме вони відіграють у тексті важливу стилістичну роль, виконують у ньому художньо-зображальні функції і є потрібними виражальними засобами відбиття думок автора. Їхнє доцільне й досить продуктивне використання характеризує творчу манеру письменника, висвітлює специфіку його художнього мислення, індивідуальну неповторність у поданій ним індивідуально-мовній картині світу, вирізняє особистість автора з-посеред інших митців художнього слова. Дослідження лексичних засобів ідіостилю Романа Іваничука дає змогу оцінити його внесок у систему художніх засобів національної мови, визначити загальні закономірності та провідні тенденції розвитку сучасної літературної мови.

Перспективу подальших досліджень убачаємо у вивченні ідіостилю Романа Іваничука з повним описом інших лексичних засобів його мовностилістичної системи, аналізом тропеїстики як естетичного компонента художніх творів.

Бібліографічні посилання

1. **Бирик С. П.** Естетичні модифікації народнорозмовності

- в ідіостилі Григора Тютюнника : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 «Українська мова». – Київ, 1994. – 25 с.
2. **Бічуя Н. Л.** Слово про ювіляра // Меч і думка : творчість Романа Іваничука у національних вимірах української культури : зб. наук. праць. – Львів ; Ужгород : Гражда, 2009. – С. 47–50.
  3. **Буда В. А.** Лінгвостилістика сучасного історичного роману про добу козацтва (60–90 рр. ХХ ст.). – Київ : Рідна мова, 1998. – 166 с.
  4. **Голубка Т., Голубка С.** Провісник національного відродження. – Львів : Світ, 1999. – 93 с.
  5. **Денисюк І. О.** Мислячий історичний роман // Літературознавчі та фольклористичні праці : у 3 т., 4 кн. – Львів, 2005. – Т. 1. – Кн. 1. – 432 с.
  6. **Дужик Н. С.** Мовна особистість М. Хвильового в аспекті стилістики та історії літературної мови : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 «Українська мова». – Київ, 1996. – 19 с.
  7. **Єрмоленко С. Я.** Нариси з української словесності (стилістика і культура мови). – Київ : Довіра, 1999. – 431 с.
  8. **Єрмоленко С. Я.** Фольклор і літературна мова. – Київ : Наук. думка, 1987. – 244 с.
  9. **Пустовіт Л. О.** Питання мовної норми в сучасній художній прозі // Жанри і стилі в історії української літературної мови. – Київ : Наук. думка, 1989. – С. 253–264.
  10. **Слабошпицький М. Ф.** Роман Іваничук : літературно-критичний нарис. – Київ : Наук. думка, 1989. – 206 с.
  11. **Сологуб Н. М.** Мовний світ Олеся Гончара. – Київ : Наук. думка, 1991. – 140 с.
  12. **Хом'як О. І.** Лінгвостилістика української прози 60–90-х років ХХ століття (на матеріалі творів В. Дрозда, Р. Іваничука, В. Шевчука) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 «Українська мова». – Київ, 2004. – 20 с.

Джерела фактичного матеріалу

1. **Іваничук Р. І.** Вогненні стовпи : роман-притча. – Львів : Літопис, 2002. – С. 195–257.
2. **Іваничук Р. І.** Гражда : химерна повість // Березіль. – 2002. – №11–12. – С. 3–49.
3. **Іваничук Р. І.** Журавлиний крик : історичний роман. – Львів : Каменяр, 1989. – 375 с.
4. **Іваничук Р. І.** Космацький гердан : роман-реквієм. – Львів : Літопис, 2002. – С. 259–430.
5. **Іваничук Р. І.** Одна хлібина на двох : новели про любов. – Львів : Срібне слово, 2004. – 160 с.
6. **Іваничук Р. І.** Орда : псалом. – Львів : Вид. спілка «Просвіта», 1992. – 199 с.
7. **Іваничук Р. І.** Рев оленів нарозвидні : роман-легенда. – Львів : Каменяр, 1999. – 155 с.
8. **Іваничук Р. І.** Ренегат : повість-студія. – Львів : Червона калина, 1997. – С. 140–209.
9. **Іваничук Р. І.** Смерть Юди : повість-візія. – Львів : Червона калина, 1997. – С. 210–291.
10. **Іваничук Р. І.** Твори : у 3 т. – Київ : Дніпро. – Т. 1. – 1988. – 615 с.; Т. 2. – 1988. – 472 с.